

відродженню українського сталого суспільства і гармонійному існуванню всього людства.

Список використаних джерел:

1. Фромм Э. Психологія і релігія; Искусство любить; Иметь или быть? : пер. с англ. / Э. Фромм. – К. : Ника–Центр, 1998. – 400 с.
2. Частіше розлучаються: Стало відомо, скільки українців одружилися і розлучилися в 2016 році. – 02.02. 2017. – Режим доступу: <https://styler.rbc.ua/ukr/zhizn/stalo-izvestno-skolko-ukraintsev-zhenilis-1486023579.html>. – Загол. з екрану.

Кузьменко М.М., Поляк Р.Ю.

студенти,

Науковий керівник: Маскевич О.Л.

старший викладач,

Вінницький торговельно-економічний інститут

Київського національного торговельно-економічного університету

ЩАСТЯ В ЖИТТІ ЛЮДИНИ:

ФІЛОСОФСЬКЕ ТЛУМАЧЕННЯ ТА БАЧЕННЯ МОЛОДІ

Головна мрія кожної людини – бути щасливою. Але що таке справжнє щастя? І як стати щасливим?

Проблема щастя і переживань щасливих моментів життя є значущою для кожної особистості. Дійсно, досить важко знайти людину, яка не хотіла би бути щасливою і не переживала протягом всього свого життя щасливих моментів. На жаль, в філософській та психологічній літературі досить мало емпіричних і експериментальних досліджень, присвячених цій проблематиці. Частково це обумовлено тим, що переживання щастя має свою специфіку у різних народів, обумовлену культурними особливостями та традиціями.

Актуальність такого роду досліджень зумовлена тим, що за даними опитувань Київського міжнародного інституту соціології відсоток задоволених життям і щасливих людей в Україні в даний час невеликий і коливається в межах 14-21%. На думку деяких українців, знайти повноту і міцну основу щастя в сучасному світі значно важче, ніж раніше.

Хоча дана тема не досліджена повністю, але вивченням поняття «щастя» займалось багато науковців і філософів, серед яких необхідно відмітити Аристотеля, Сенеку, Джидар`яна І. А., Левіта Л. З., Селігмана М. Е., Татаркевича В. О., Фому Аквінського.

Метою даної роботи є дослідження поняття «щастя», проведення опитування серед молоді для визначення їх розуміння слова «щастя» та формування суб`єктивних висновків на основі проведеного опитування.

Найбільш змістовними розробками проблеми щастя є роботи американського психолога М. Аргайла [1]. Вчений визначив щастя як

усвідомлення людиною задоволеності своїм життям або інтенсивність позитивних емоцій.

Дослідження проблематики розуміння щастя залишається вкрай складним через брак детально розроблених наукових теорій у цій галузі. Поняття «щастя» досі не має чіткого визначення, незважаючи на спроби його окреслення протягом віків.

Цілком слушною є думка Татаркевича про те, що різні визначення поняття «щастя» мають спільне тільки одне – це те, що позначають щось позитивне, цінне. В іншому ж розумінні вони розрізняються між собою [2].

Щастя – це, насамперед, феномен, який пов'язаний з ціннісними орієнтирами окремо взятої людини.

Щастя – це те, що Сковорода називав «сродністю»: відчуття, що ти в цьому світі на своєму місці, як інструмент в оркестрі, – і світ грає з тобою в унісон.

Тлумачний словник дає характеристику «щастю» наступним чином: Щастя – це стан цілковитого задоволення життям, відчуття глибокого задоволення й безмежної радості [3].

Кожна людина тим чи іншим шляхом намагається досягти щастя. Пошук щастя є центральною категорією в житті особистості. Проте на різних життєвих етапах, в тому числі й у підлітковому віці, щастя асоціюється з його зовнішніми ознаками (піднесений настрій, стан комфорту, здійснення бажань, матеріальне благополуччя). Уявне щастя формує бажання, мрії особистості та оформлюється у смислові та життєві цілі. Людина докладає чимало зусиль для досягнення цих цілей, об'єднаних ідеєю досягнення щасливого буття.

Проблема пошуку щастя постає заново для кожного покоління, оскільки молодь має свої орієнтири та власні домінуючі цінності, що складають систему уявлень про щастя, значною мірою відмінних від тих, що мають їх батьки [4, с. 542].

Уявлення про щастя старших школярів і студентської молоді пов'язані з віковим етапом, але також на них впливають особливості сучасної ситуації розвитку та уявлення тієї культури, де вони виховуються. Підліткові й молодіжні уявлення про щастя висвітлюють цінності, що в поточний момент є домінуючими серед їх покоління.

Наше опитування було спрямоване на виявлення суб'єктивного розуміння щастя серед українських школярів та студентів. В опитування взяло участь 40 респондентів, серед яких 20 студентів віком 18-22 роки та 20 школярів (10, 11 класи) віком 16-18 років. В анкеті учасника було лише два питання: 1. Що для вас означає щастя? (для даного питання було запропоновано 12 варіантів, так званих факторів щастя). 2. Чи вважаєте ви себе щасливою людиною? Відповіді були неоднозначні.

Результати першого питання опитування наведені в таблиці 1.

**Перелік виділених факторів щастя
та їх значимість між групами школярів та студентів**

№	Фактор щастя	Школярі, у %	Студенти, %	Загальний %
1	Здоров'я	85,0	80,0	82,5
2	Кохання	70,0	80,0	75,0
3	Друзі	75,0	75,0	75,0
4	Розуміння в сім'ї та здоров'я близьких	90,0	80,0	85,0
5	Гарний настрій та позитивні емоції	15,0	0	7,5
6	Матеріальне благополуччя та незалежність	80,0	100,0	90,0
7	Присутність поряд рідних і близьких, їх підтримка	80,0	60,0	70,0
8	Взаєморозуміння та душевна рівновага	5,0	0	2,5
9	Самореалізація та значимість в житті	100,0	95,0	97,5
10	Успіх, удача	20,0	5,0	12,5
11	Досягнення цілей та здійснення мрій	75,0	80,0	77,5
12	Улюблена справа, робота	10,0	5,0	7,5

Джерело: розроблено авторами на підставі власного опитування

Аналізуючи таблицю, помітна деяка залежність між відповідями школярів та студентів. Зокрема, 39 з 40 опитаних вважають щастям самореалізацію. Це не дивно, тому що саме школярі-випускники та студенти прагнуть знайти себе в житті та своє покликання. Доволі вагомим фактором щастя для опитаних є матеріальне благополуччя та незалежність. Опитані, віком від 16 до 22 років, певним чином матеріально залежать від батьків, тому молодь прагне до фінансової самостійності та матеріального благополуччя. Значна кількість також вважають щастям здоров'я, кохання, наявність друзів, розуміння в сім'ї, присутність рідних та близьких і їх підтримка та досягнення цілей.

Відповіді на друге питання виявились нерівномірними. Результати другого питання проілюстровані на рис. 1.

Проведене дослідження дозволяє зробити наступні висновки. Для молоді найбільш значущими факторами щастя є почуття потрібності й приналежності, міцне здоров'я, відсутність матеріальних проблем, самореалізація, кохання, наявність друзів та взаєморозуміння з батьками.

На основі отриманих даних встановлено, що більшість сучасної молоді визнають себе щасливими людьми – 65%, що характеризує високий оптимізм молодого покоління. На долю тих, хто вважає себе нещасливими, припадає 35%.

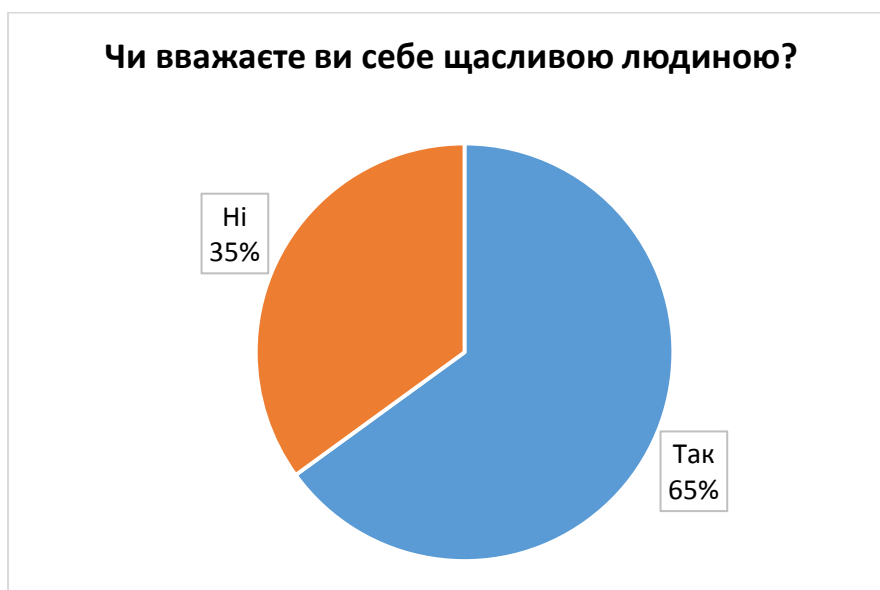

Рис. 1. Результати опитування

Отже, щастя є суто особистим феноменом і для кожної людини проявляється по-різному. Тому, в кожній людині є свої фактори щастя, яких вона намагається досягти та, в кінцевому результаті, стати щасливою.

Список використаних джерел:

1. Аргайл М. Психологія щастя / М. Аргайл. – СПб.: Нева, 2003. – 256 с.
2. Татаркевич В. О. О счастье и совершенстве человека. – М.: Прогресс, 1981. – 368 с.
3. Словник української мови: в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. – К.: Наукова думка, 1970-1980. – Т. 10. – С. 156.
4. Бончук Н. В. Суб'єктивне розуміння щастя сучасною молоддю та підлітками / Н. В. Бончук // Молодий вчений. – 2016. – №5. – С. 542-548.

Оліфер О.Є.

аспірант,

Криворізький державний педагогічний університет

НОН-РЕДУКЦІОНІЗМ І ВАЖЛИВІСТЬ КАТЕГОРІЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

У сучасній аналітичній філософії однією із важливих проблем залишається питання ідентичності особистості, яке витлумачується як тотожність індивіда самому собі або іншим у часі. В англо-американській філософії сформувався два основні погляди на згадану проблему: редукціонізм та нон-редукціонізм [6, с. 210]. Перший ґрунтується на тезі, що тотожність можна встановити завдяки критерію: або протяжності психіки у часі або фізичній організації тіла. Прихильники другого погляду ставлять під сумнів наявність критерію, що міг би довести тотожність. До представників нон-редукціонізму традиційно